

Kako je z agrarno reformo?

(iz govora poslanca Pušenjaka v kousituanti.)

Po povratu leta 1919 se je počelo v novu osvobojenih pokrajinah naša država mogoče gibanje, katerega cilj je bil, odvzeti zemljo onim, ki je imajo preveč in je sami ne obdelujejo in jo dati onim, ki zemljo obdelujejo, so poljedelci, a zemlje nimajo ali pa je imajo premalo, začelo se je gibanje za izvedbo agrarne reforme. Nobeno gibanje menda ni povzročilo toliko razburjenja kot to. Pri nobenem gibanju se ni tako nasrečno delalo preizkusov kot pri izvajanju agrarne reforme. Veliko nezadovoljstvo, ki vlada v najširših slojih ljudstva, ki nima zemlje ali je ima premalo, gre večinoma na račun agrarne reforme.

Slovesno se je razglasilo načelo: „Zemlja je božja in kmetova.“ Iz tega načela se je sklepalo, da naj ne bode lastnik zemlje oni, ki je sam ne obdeluje, ampak le oni, ki jo sam obdeluje, a nima nič zemlje ali pa je ima premalo. Nadaljni predpogoj bi se moral biti, da mora vsakdo, ki se poteguje za zemljo, imeti sredstva za obdelovanje iste, kakor tudi trdno voljo, to zemljo obdelovati, ne pa pridobljeno zemljo prepustiti njeni usodi. Od početka do današnjega dne se je delalo in ljudstvo varalo s samimi obljubami. O Božiču leta 1918 so merodajni krogi v Belgradu obljubovali, da se bo agrarna reforma izvedla do mesca marca leta 1919, a sedaj mesca maja 1921 smo menda ravno tako daleč oddaljeni od izvedbe agrarne reforme, kot leta 1918. Merodajni krogi, osebno vlada, bi se morala zavedati dalekosežnih posledic slabe, kakor tudi dobre izvedbe agrarne reforme. Kdor ima zmisel za gospodarska in socialna vprašanja, mora priznati, da se s slabo izvedeno agrarno reformo več škoduje, nego koristi. Ne smemo prikriti, da bo agrarna reforma le tedaj narodu in državi koristila, če se bo razdeljena zemlja pametno obdelovala, če se bo skušalo kolikor mogoče veliko na razdeljeni zemlji pridelati. Ako se ne upošteva tega dejstva, bo agrarna reforma v škodo kmetijstvu, celemu narodnemu gospodarstvu, kar pa ne bo prav nič koristilo slojem, ki tako vroče hrepenijo po zemlji. Vlada, osebno pa ministristvo za agrarno reformo, bi moralo vse storiti, da se ugodno ne samo željam ljudstva, ampak tudi uvažujejo narodno-gospodarska načela.

Prvotno je vlada precenjevala agrarnoreformno gibanje, sedaj ga pa podcenjuje. Ministristvo za agrarno reformo se ni resno potrudilo doseči stvarne in gospodarskim razmeram

primerne rešitve tega vprašanja, temveč se je zadovoljilo z izdavanjem naredb, ki pobijajo druga drugo, pa še do današnjega dne ni razvilo programa, po katerem hoče rešiti vprašanje agrarne reforme. Kdor pa za to je to delo ministristva, pride nehote do prepričanja, da zavlačuje ministristvo rešitev tega vprašanja z željo, da spravi to vprašanje z dnevnega reda.

V prehodni odredbi od 25. februarja 1919 se povdarja, da se bodo vsa velika posestva v naši državi razlastila in dala zemlja onim državljanom, ki se bavijo s poljedelstvom, a zemlje vobče nimajo, ali ne dovolj, in sicer v toliki meri, kolikor je morejo sami s svojo družino obdelati.

Z novo naredbo z dne 21. julija 1919 se prepoveduje odprodaja in obremenitev velikih posestev. V § 2 te naredb se določa obseg velikih posestev. Za Slovenijo se smatra kot veliko posestvo vsako posestvo, ki meri 75 ha obdelane zemlje ali v celem 200 ha, kar je z ozirom na Hrvaško, kjer je določeno 100 ha, oziroma 300 ha, kakor tudi z ozirom na velika gozdna posestva v Sloveniji mnogo premalo. Pri določitvi obsega velikega posestva bi se moralo jasno določiti, da ne pridejo pod agrarno reformo velika posestva, če tudi dosežejo, oziroma celo preokretno določeni obseg, ako so ta posestva v rokah kmetov, ki ista sami obdelujejo. Ker v naredbi ta določba manjka, je padlo pod agrarno reformo mnogo kmetijskih posestev v Sloveniji, kar gotovo ni namen agrarne reforme. Posledica tega dejstva je, da mnogo kmetijskih posestev nosi težka bremena, katera jim nalaga agrarna reforma in se ovira v gospodarstvu, kar povzroča opravičeno veliko nevolje. Nujno potrebno je, da se čimprej taka kmetijska posestva rešijo iz odvisnosti agrarne reforme in se jim omogoči neovirano gospodarstvo.

Naredba z dne 11. februarja 1920 govori o državnem nadzorstvu in državni upravi velikih posestev. Ta naredba vsebuje jako dobre določbe, pa žalibog se merodajni činitelji po tistih ne ravnaajo. Za nadzornike gozdnarji se morali postaviti strokovnjaki za gozdarstvo, za nadzornike druge obdelane zemlje strokovnjaki za poljedelstvo. Vidimo pa, da zavzemajo v Prekmurju in Sloveniji — tudi v drugih pokrajinah najbrž ni nič boljše — ta me sta ruski plemiči in vneti demokratski agitatorji brez strokovne izobrazbe. Lahko si predstavljamo gospodarstvo teh nadzornikov na velikih posestvih. Skrajno nezadovoljni so lastniki teh posestev, nič manj uslužbenec, najbolj pa ljudstvo, ki se mora v gospodarskih zadevah obračati na te nadzornike. Velika posestva ne napredujejo — temveč propadajo.

Po naredbi z dne 3. sept. 1920 se daje zemlja za štiri leta v zakup. Ta

določba se lahko tolmači v tem smislu, da se se ne misli na skorajšnjo izvedbo agrarne reforme, katere zavlačevanje se mora na vsak način obsojati.

Z naredbo z dne 30. oktobra 1920 se določa, da imajo pravico do nabave drv iz gozdov, ki spadajo pod agrarno reformo, v prvi vrsti kmetje. V dokaz, kako deluje v tem smislu ministristvo agrarne reforme, hočem navesti samo eden značilen slučaj. — Kmetiško ljudstvo, osebno v Prekmurju, kjer so skoraj vsi gozdovi lastnina graščakov, kojih posestva spadajo pod agrarno reformo, se je bridko pritoževalo, da ne dobi za kurjavo potrebnih drv, ker se izgovarjajo nadzorniki teh velikih posestev, da niso dobili pravnobnih tozadevnih navodil. Ob priliki pritožbe se je pri ministristvu izvedelo, da navedena naredba o dobavi drv velja le za Hrvaško, na Slovenijo je pa ministristvo pozabilo.

Tudi pri reševanju vprašanja agrarne reforme vidimo, da se da to vprašanje hitreje in bolje rešiti, ako bi se agrarnim direktorijem v posameznih pokrajinah prepustilo več samostojnosti z ozirom na različne gospodarske in socialne razmere, ako bi pri direktorijem in okrožnih agrarnih uradih sedelo manj juristov in več gospodarskih strokovnjakov, ako bi se kot uradniki in nadzorniki v področju ministristva za agrarno reformo nastavljali sposobni, delavni uradniki in strokovnjaki, ne pa samo uradniki in nadzorniki, o katerih se ve samo to, da so vneti pristaši demokratske struje in nič drugega.

Vinski trg.

Rob. Košar.

Poročila z vinskega trga si nasprotujejo. Enkrat čitamo v listih o padanju vinskih cen, drugič zopet o utrjevanju istih, tretjič se celo poroča, da vinske cene rastejo. Cesa se naj drži naš vinogradnik, katerega poročilo naj verjame?

Moje misli so:

1. Kdor se ima dobro kapljico iz leta 1920 v kleti, se naj ne boji za to blago. Pri dobrem kletarstvu bo to vino prihodnje leto zrelo za buteljke in kupei ga bodo iskali z lučjo. Točenje buteljke se je v vojni in povojni dobi udomačilo in za buteljke manjka blaga. Letnika 1917 ni več na trgu.

2. Tudi vina, ki so imela kot mošt 17-19 stopinj po klosterneburgerci se ne bodo prišla v izgubo, ker se bo pomanjkanje primerno dobrega starega vina še občutilo dolgo po novem letu, čeravno bi zrastle letos prav dobra kapljica. Do novega vina še nam manjka 7 do 8 mescev. V našem ljutomersko-ormoškem okraju, katerega imam v mislih pri teh vrsticah, je

gotovo 70 do 80% lanskega pričalka prodanega. Ostanek bo sigurno našel kupca.

3. Letnika 1918 in 1919 sta že redka prikazen pri naših kmetovalcih. Večinoma sta se prodala v zvezi z letnikom 1920. Morda se ležita kje pri večjih posestnikih in tedaj sta primerno dobre kakovosti. Ravno v zadnjem času se je več sto hektolitrov tega blaga razprodalo po dobri ceni.

Za sedaj se nam še ni treba bati padanja vinskih cen pri dobrem blagu. To nam svedočijo tudi najnovejši kupei, kjer se je za dobro kapljico plačevalo 26-30 K. Le slabo blago je padlo v ceni, kakor nam pravijo poročila iz Spanije, Francije, Italije, Madžarske itd. Te države proizvajajo mnogo slabejšega vina od 7-9% alkohola in trgovci in posestniki so se hoteli rešiti teh vinskih zalog ter so začeli popuščati v ceni. Najprej v Spaniji, potem na Francoskem in konečno se je val padanja vinskih cen razširil tudi v Italijo in na Madžarsko. Da je tangiral tudi slabo blago v Ju goslaviji, je umevno. Ko pa so se v Spaniji večinoma iznebili onega blaga, katerega so se hoteli iznebiti, je začela stagnacija vinskih cen in današnja poročila pravijo, da grede cene zopet navzgor. Išče se zopet dobro blago, katerega cena povprek ni občutno padla.

4. Kazmere se bodo povsod, posebno pa pri nas v Jugoslaviji občutno spremenile, kakor hitro bi dobili samo srednjedobro trgatve. Čeravno smo do danes še za silo izhajali z diferenco med dohodki in stroški vinogradov postane naš položaj skrajno neugoden pri prvi dobri letini. Tedaj nastane polomija. Prvi korak je v tem oziru že podvzel Vinarski in sadiarski odsek v Mariboru, ki priredi ob priliki trgovsko-obrtnega velesejma v Ljubljani od 13. do 24. avgusta t. l. veliki vinski sejem v zvezi z vinsko razstavo.

Našemu vztrajnemu in požrtvovalnemu delu pa mora tudi država priskočiti na pomoč:

a) Ona mora preprečiti vvoz tujih vin in skrbeti za neoviran in prosti izvoz domačega blaga. Posebno tiste dolgotrajno in mučno postopanje s prazno vinsko posodo, ki pride iz inozemstva, da se tukaj napolni in zopet izvozi, mora kmalu prenehati. Zakaj pa se v drugih naprednih državah taka posoda ne zacarini ali obremeni s kavecijo? Tam se prazna posoda na obmejni postaji ali celo v kraju napolnitve kratkomaalo žigosa (vžig) in žigom zaznamovana posoda gre zopet neovirano nazaj čez mejo. Hitra, točna in kulantna odprava našega vina čez mejo je prvi pogoj za zdravi razvoj naše izvozne vinske trgovine.

(Tudi običajni „bakiš“ na želez-

—? je godrnjal stari Tom, „škoda za potne stroške, če bi ne smel povedati, kar je nam v prid!“

Uvidel sem, da bi bilo vsako poročevanje zastoj in nadaljeval sem branje:

„Moj prijatelj sam je našel „Hispaniolo“ in jo na zelo zvit način dobil prav po malenkostni ceni. Nekateri ljudje tukaj v Bristolu imajo sicer pomno najgrših predsodkov zoper njega. Obrekujejo ga in pravijo, da ta človek za denar vse stori in da je bila „Hispaniola“ pravzaprav njegova last in da mi jo je prodal za — smešno visoko ceno — same prozorne laži! Nobeden pa ne zanika, da je jadrnica zares dobra.

Na tej sirani torej ni bilo prav nobenih težav. Delavci so bili seveda zelo dolgočasni s svojim popravljanjem, pa nazadnje so bili vendar le gotovi.

Skrbelo me je le, kako dobiti in si izbrati sposobnih mornarjev. — Kakih 20 sem jih le hotel imeti, za slučaj, veste, če bi prišlo do bojev z divjaki ali pa pomorskimi roparji. Z bridko težavo sem jih našel šest, ko mi sama sreča pripelje na pot — človeka, kakršnega sem potreboval.

Ob ladjarnah sem nekoga dne postopal in čisto po naključju je prišel razgovor med nama. Zvedel sem, da je bil dolga leta mornar, da imr krmo v Bristolu, da pozna vsakega pomorščaka v mestu, da mu življenje ne suhem ne stori več dobro, ta

da bi rad dobil mesto kuharja na neki ladji ter šel spet po morju. — Morski zrak da mu posebno dobro de in zato je tudi danes prišel s nekaj ven v pristanišče.

Strašno sem bil ginjen — tudi vi bi bili — in iz samega usmiljenja sem ga koj najel za kuharja na „Hispanioli.“ John Silver se imenuje, dolgi John mu pravijo, in nego je izgubil. Pa to je priporočilo zavj v mojih očeh, ker jo je zgubil v toju za domovino, kakor mi je pravil. In še pokojnine mu ne daje! — Pomislite, v kakih odurnih časih zdaj živimo!

Torej tako! Mislim sem, da sem našel samo kuharja, toda našel sem z njim vse moštvo, ki sem ga se potreboval. V par dneh sva jih s Silverjem nabrala, samo pristno morskot sol, same žilave, jeklene pesti. Lepi ti moški kajpada niso, odurni so in divji, pa iz ljube jim gleda nepogljivost, neustrašenost in drznost. Celemu brodojvu bi kljuboval s takim moštvom.

„Dolgi John je odslovil dva izmed tistih, ki sem jih najel jaz. — Pravil mi je, da sta čisto neizkušena novince in da bi nam taki ljudje v usodnem slučaju utegnili mnogo škodovati. Imeniten človek, — ta-le John!“

Kar se mene tiče, jaz se počutim sijajno in prav dobre volje sem. Tem kol volk in spim kot drevo. — Ampak popolnoma sračen bom še le

tistikrat, ko bom slišal topotati svoje stare pomorske škornje po ladijnem krovu. Hoj, na morje! — Kaj, zaklad! Morje, sinje morje, to mi je stopilo v glavo!

Pridite, Livesey, pridite s prvo pošto! Ne izgubite trenutka, ako me imate radi!

Mladi Jim naj gre še k svoji materi po slovo, Tom z njim, potem pa oba hitro v Bristol!

(Trelawney.)

Dodatek. Mimogrede Vam se omenim, da bo moj prijatelj — tisti, ki mi je prodal „Hispaniolo“, poslal za nami pomoč in rešino ladjo, ako bi se ne vrnili do konca avgusta in da mi je našel izvrstnega kapitana. Resnoben in redkobeseden mož je, žalibog, sicer pa zlata vreden v vsakem oziru. Dolgi John je še neke iztaknil prav izkušenega človeka, ki bo naš prvi mornar. „Arrow“ mu je ime. Potemtakem bo moštvo naše lepe „Hispaniole“ sestavljeno po vseh mornariških pravilih, dragi doktor Livesey!

Pozabil sem Vam se povedati, da je Silver petičen človek. Na lastne oči sem se prepričal, da ima svoj tekoči račun na banki in da ga še ni nikdar preokračil. Dokler bo potoval z nami, mu bo žena oskrbovala krmo. Ker ni kaj posebne lepote — zamorka je! — smeja midva že izvedena samca sumiti, da utegne

* Izgovori: „Arrow.“

— seve poleg njegovega zdravja — tudi tista njegova „lepa“ žena biti vzrok, da gre izpred domačega ognjišča ven na burno morje.

(Trelawney.)

Dodatek. — Jim naj ostane za slovo eno noč pri svoji materi!

(Trelawney.)

Lahko si mislite, kako me je pisemo razburilo! Čisto iz sebe sem bil, in če sem kedaj koga v svojem življenju preziral, stari Tom je bil eden tistih. Ni znal druga kot godrnjati in zabavljati. In vendar bi bil vsak njegov tovariš z veseljem menjal z njim. Toda graščak je hotel starega Toma seboj in graščakova volja je bila zanje postavila.

Drugo jutro sva se s Tomom napotila peš k „Admiralu.“

Našla sva mater zdravo in dobre volje. Pijani kapitan, ki nam je delal toliko neprilik, je odšel tja, kjer hudobneži ne morejo več škodovati. Graščak pa je dal hišo popraviti in sobe preslikati ter nam je daroval tudi nekaj pohištva, med drugim za mater udoben, lep naslanjač. Poiskal ji je tudi dedka, ki bi jej naj pomagal in mene nadomestoval.

Ko sem zagledal tega svojega namestnika, sem se še le zavedel, da bo treba od doma. Doistikrat sem neprestano mislil le na sebe in na čudežne ter zanimive dogodivljaje, ki so me čakali, na to pa ne, da se bo treba ločiti od matere. (Dalje prihodnjik.)

nica, mora država zatreči: on po-
dražuje blago za tisočake, obremen-
janje brez potrebe konzumenta in je
sramoten pečat na licu naše Jugosla-
vije.

Za pospeševanje vinske trgovine
se naj uvedejo minimalni železniški in
parobrodni tarifi, kakor so že v ve-
ljavi v vseh na vinskem eksportu za-
interesiranih državah. Dozvojni defi-
cit ne pokriva množina izvoženega
blaga.

h) V naših obmejnih izvoznih vin-
skih centralah (za nas n. pr. Mari-
bor) se naj s pomočjo države ustano-
vijo večja vinska skladišča.

i) Zunanji konzulati in trgovske
agencije naj imajo v evidenci tudi
vinsko trgovino. Ravno iz teh mest
bi lahko prišel marsikateri koristen
misljal za izvoz našega vina.

j) Provenijenca vin in imena vin-
skih krajev se mora postavno zašči-
titi. Vin. in sadj. odsek v Mariboru
je že lansko leto izdelal tozadevni
predlog ter ga vposlal poverjenstvu
za kmetijstvo v Ljubljano. Upajmo, da
se vsaj za Slovenijo ugodno reši do
novega leta.

k) Listi pišejo, da stoji cena ju-
goslovanskega vina nad svetovno pa-
rniko in da je to vzrok stagnacije vin-
skega izvoza. Cene našemu vinu tudi
ne bodo padle, dokler bo kilogram
krušne moke stal 14 do 16 K, dokler
bodo morali vinogradniki plačevati
take visoke cene za galico in žveplo,
dokler se ne bodo spremenili visoki
železniški tarifi in nehale šikane ca-
rinarne in dokler bo država mnenja,
da je vinogradnik najbolj pripravna
davčna molzna krava. Za znižanje
protektorskih in prevoznih stroškov
bo morala država nekaj storiti, ako
neče, da se uniči njeno vinogradni-
štvo. Mi vinogradniki hočemo storiti
vse, kar je v naših močeh za obstoj
in razvoj vinogradništva — državo
pe presimo, da nam gre pri tem stre-
mljenju na roko in da odpravi zapre-
ke, ki leže v njenem delokrogu.

Zato moramo že danes misliti na
prihodnje slabe čase in že danes mo-
rame ukreniti vse, da se bomo lahko
uspešno bojevali za obstanek naših
lepih goric. Kmalu si moramo biti po-
polnoma na jasnem:

A. Kaj moramo sami storiti za
ugodno prodajo in izvoz naših vin;

B. Kaj moramo zahtevati od dr-
žave, da stori v našo korist? Glede
prve točke naj omenim:

a) V prvi vrsti moramo gledati, da
pridelamo vino kolikor mogoče dobre
kakovosti. Tako blago se bo vedno is-
kalo in dobro plačevalo. Drugi pogoj
pa je — pozna trgatav. Lani smo pre-
razo brali. Ako bi počakali s trgati-
vo (seveda, kdor je imel zdravo proz-
djo) vsaj do 5. ali 10. oktobra, bi do-
bili karedno kapljico.

Curvajte tudi naše zlahtne vinske
sorte pred šmarnico, izabelo in drugo
tako manj vredno primeso. Ne prešaj-
mo vsa skup. Dosedaj res ni bilo
bogve kaklega razločka v ceni med
čisto šmarnico in med s šmarnico po-
mesanim vinom zlahtnih trt, odslej pa
bo drugače. Samo od dobre kakovosti
našega blaga bo odvisna plodono-
st naših goric.

b) Ceravno je kletarstvo v našem
kmetarsko-oromoškem kraju in raz-
meroma v celi Sloveniji na brezpri-
merno višji stopnji kakor v drugih
jugoslovanskih pokrajinah, polagajo
naši vinogradniki v mnogih slučajih
še vendar premalo paznje na dobro
vinsko posodo, na pravilni potek vre-
nja vinskega mošta in na pravi čas
pretakanja. Novi nasadi in njih pra-
vilno oskrbovanje, so tverili dosedaj
glavno skrb države. Danes pa bi se
morala država z isto vnaemo in teme-
ljitostjo zavzeti za umno kletarstvo in
nam iti na roko z vzgledi in podpora-
mi kakor pri obnovitvi vinogradov.
Star in umen vinogradnik je dejal:
„Kakšni je mošt — takšno je vino;
vendar pa zraste mošt v goricah, vi-
no pa v kleti.“ Z nepravilnim posto-
panjem v kleti dobimo lahko iz naj-
boljšega mošta slabo neokusno vino.

c) Za ustanavljanje vinarstvih za-
drug se narod do danes ni dotičil po-
treb. Nameravane zadruge tudi ne bi
uspole. S tem pa ni rečeno, da ne bi
smeli že pripravljati tla za dobo, ko
bo ustanavljanje vin. zadrug viselo v
zraku. Premišljajmo že danes to ve-
levažno vprašanje, ker boče morda
ravno zadruge, ustvarjajoče tipična

vina njenega okoliša, zadnja rešitev
propadajočega vinogradništva.

d) Pokažimo pri vsaki priliki, da
raste v Sloveniji res dobro, zdravo
in trpežno blago. Naj ne bo nobene
razstave, nobenega večjega sejma v
tu in inozemstvu, kjer se ne bi kaza-
la naša zlahtna vinska kapljica. Iz-
datki se bodo bogato obrestovali. Re-
klama za naša vina ne sme nikdar
zaspiti.

Politični ogled.

Kraljevina SHS. S centra-
listično ustavo izgleda slaba in je še
veliko vprašanje, ako bo sploh spreje-
ta z večino. Vladinovec zelo boli, ker
je zapustil zbornico tudi naš Jugoslo-
vanski klub. Po odhodu našega kluba
iz konstituantne še šteje opozicija samo
58 poslancev, vladna večina pa 205.
Od Hrvatov je ostalo v konstituantu še
samo 10 in to so samo taki, ki so bili
izvoljeni s srbskimi glasovi. Ministr-
ski predsednik Pašić je začel po odho-
du Jugoslov. kluba loviti v svoje cen-
tralistične mreže socialne demokrate,
katerim je ponujal ministrstvo social-
ne politike, a mu niso šli na limanice.
Velika preglavica za vlado so pa tudi
bosanski Turki, ki zahtevajo od Pašića,
da jim izplača odkupnino turške
veleposesti do zadnjega beliča iz drž.
blagajne, sicer grozijo z izstopom iz
vlade in glasovanjem proti ustavi. E-
dino zvesti vladinovec so naši trije li-
beralci in samostojneži, ki se držijo
zvesto izvoznikarskega korita, iz kate-
rega jih pušči zajemati g. Pašić. Vsi
vladni časopisi so razglašali do še
pred kratkim, da bo ustava gotovo
sprejeta še ta teden, in da bo slavil g.
Pašić sprejem ustave dne 28. t. m. na
Vidov dan na Kosovem polju v družbi
svojih centralističnih podrepanikov. Se-
daj pa razglašam sam Pašić, da ne be-
nič z izletom na Kosovo, ker je vpra-
šanje, če bo ustava sploh sprejeta in
če, potem pa še gotovo ne tako hitro.
Sedanja beogradska vlada se ukvarja
z mislijo, da bi ustavo kratkoma vsi-
lila.

Glede Avstrije smo poro-
čali, da se je bilo osobito po Nemškem
Stajerskem razpaslo odločno gibanje
za spojitve z Nemčijo in bi se morali
vršiti glasovanje dne 3. julija. Na
Stajerske pa je odločno pritisnila du-
najska vlada in Korošci, da so sedaj
odnehali od zahteve po plebiscitu za
združitev z Avstrijo (seve, začasno!).
Za spojitve Avstrije z Nemčijo še od-
ločno in očitno nastopajo edino le ve-
jenemci. Radi stremljenja združitve
Avstrije z Nemčijo imajo sedaj Av-
striji estavko dunajske in graške vla-
de. Na koroškem se meli volitve za
deželni zbor. Pri teh volitvah so do-
bili največ poslancev (19) socialni de-
mokrati, krščanski socialci 8, kmetje
8, Velenemci 5 in Slovenci 2.

Spored Grki in Turkiv
Mali Aziji še vedno ni poravnani. En-
tenta obljublja, da bi spravila Grke in
Turke, ako zapustijo Grki enkrat za
vselej Malo Azijo.

Politična poročila.

t V St. Dju v Slov. gor. se je pre-
teklo nedeljo zbralo veliko ljudstva na
političnem zborovanju. Poslanec dr.
Hohnjec je poročal o razmerah v u-
stavotvorni skupščini in o razlogih,
zakaj so naši poslanci zapustili Beo-
grad. Enoglasno je bila sprejeta re-
solucija, v kateri se obsoja centralis-
tična ustava, ostro obsojajo slovenski
centralisti, zlasti samostojno-kmetijski
izdajalec slovenskega naroda, popol-
noma odobrava postopanje Jugoslov.
kluba, izreka zaupanje poslancem SI.
kmetijske zveze in Ljudske stranke ter
se jih poziva, naj vztrajajo v boju za
avtonomijo nedeljene Slovenije, za e-
nakopravnost vseh treh jugoslovans-
kih plemen in za svobodo in pravice
kat. cerkve.

t Brezno ob Dravi. V nedeljo, dne
19. t. m. se je ob lepi udeležbi najgled-
nejših mož iz cele županije vršil shod
SLS, na katerem je poročal poslanec
Vlad. Pušnjak o političnem položaju in
o delu naših poslancev. Na predlog
predsednika shoda se je soglasno spre-
jela resolucija, s katero se odobrava
taktika Jugoslov. kluba in zahteva, da
vodi boj za avtonomijo, socialno-gospo-

darsko pravičnost in svobodo vesti na-
prej do končne zmage.

t Shod Slov. ljudske stranke (S
KZ) v Celju. Komaj dober dan popraj
smo zvedeli, da pride naš poslanec g.
Krajnc v Celje na shod. In vendar se
nas je v nedeljo, dne 19. t. m., ob 8.
uri zjutraj, nabralo toliko, da je bila
vrtna dvorana pri „Belem volu“ pre-
majhna. Prišli so tudi iz sosednjih žu-
panij: Teharja, Vojnika, St. Jurija ob
južni železnici in iz Savinjske doline,
največ pa iz Celja in iz celjske okoli-
ce. G. poslanec nam je jasno in po-
drobno razložil vzroke, vsled katerih
je Jugoslov. klub moral zapustiti kon-
stituanto, ako je hotel ostati zvest na-
logi, ki mu je dalo ljudstvo ob vo-
litvah: da brani našo avtonomijo, go-
spodarske pravice in svobodo vere in
Cerkve. Po poročilu g. poslance, ki se
ga zborovalci z navdušenim odobra-
vanjem vzeli na znanje, smo sklenili
naslednje resolucije: 1. Odobravamo
odločni korak in taktiko Jugoslovans-
kega kluba v boju za avtonomijo ter
socialno-gospodarske pravice ljudstva.
Pozdravljamo obljube, ki nam jo je dal
v „Sporočilu“, da bo vztrajal v tem
boju in ga tudi po sprejetju ustave na
daljeval v parlamentu in izven njega
tako dolgo, dokler ne izvojuje plemen-
ske enakopravnosti, socialno-gospo-
darske pravičnosti in svobode katoli-
ske Cerkve. 2. Odločno obsojamo iz-
dajstvo Samostojne kmetijske stranke,
ki z liberalno stranko proti ogromni
večini Slovencev in Hrvatov podpira
plemensko nadvlado srbskega plemena
nad slovenskim in hrvaškim. 3. Ob-
dinske volitve so pokazale, da imajo v
Sloveniji ogromno večino avtonomisti-
čne stranke, kljub temu sestoji dežel-
na vlada Slovenije iz zastopnikov cen-
tralističnih strank. Zahtevamo, da se
deželna vlada preustroji primerno iz-
idu občinskih volitev. 4. Zahtevamo,
da se odredba eksistenčnega minima
10.000 K tudi v resoluci izjava in da
se dohodninski davek od 10.000 K na-
prej začne določati po I. stopnji, a ne
kakor doslej, ko so od 4800 K zahte-
vali dohodnino od 17. stopnje naprej.
Cenilne komisije za določanje dohod-
nine naj bodo javne.

Tedenske novice.

t Vsi cenjeni naročniki, ki imajo
naročnino za „Slov. Gospodarja“ pla-
čano samo do 1. julija, dobijo sedaj
modri križ na ovitku in položnico. Ob
enem jih prosimo, da po priloženih
položnicah v najkrajšem času obnove
naročnino, kajti drugače smo primo-
rani vsled prevelike dragine ustaviti
list „Slovenski Gospodar“ stano do
nvega leta 20 K, za četrt leta 10 K.

t Pozor na vozni red! Ta številka
„Gospodarja“ prinaša v inseratnem delu
vozni red. Citatelji našega lista, ki se
veliko vozijo po železnicah, naj ga iz-
režejo in dobro shranijo, ker je vozni
red težko dobiti in je tudi precej drag.

p Shod SLS v Laškem. V nedeljo
dne 26. t. m., po rani maši, se vrši v
Laškem politično zborovanje Slovens-
ke ljudske stranke. Poslanec g. Dav.
Krajnc bo poročal o političnem polo-
žaju s posebnim ozirom na izstop Ju-
goslovanskega kluba iz konstituantne.
Vabimo naše somišljenike iz okolice,
da se omenjenega shoda udeleže v ča-
stnem številu!

t Nova preganjanja. Po poročilu
iz Ljubljane je posebna komisija izde-
lala in dne 17. t. m. izročila ministr-
stevu svetu načrt o „redu in radu“,
t. k. zvana „obznana“, ki ne pomeni ni-
česar drugega, nego nov način pre-
ganjanja, kazenskega poslopanja ter
točnega izvrševanja kazni zoper ose-
be, ki so po mnenju sedanje straho-
viade protidržavne. Po določilih tega
načrta se morejo kazni podaljšati do
50 let, denarne globe pa povečati do
100.000 dinarjev. Po tem novem zaka-
nu bi n. pr. že bilo kaznjivo, ako bi
komunisti razobesili rdečo zastavo.

t Novo nasilje deželne vlade proti
našim domačim obrtnikom. Sedanja de-
želna vlada, v kateri sedijo demokrati
in samostojneži, je izdala na podreje-
na politična oblastva okrožnico, v ka-
teri naroča, da morajo okrajna gla-
varstva strogo zasledovati vse one do-
mače obrtnike in rokodelce na deželi,
kateri brez obrtnega lista opravljajo
pri kmetih in bajtarjih popravila pri
stavban in drugih gospodarskih na-

pravah. Sama nasilja proti našemu
ljudstvu na deželi. In kljub temu se
še na deželo zaslepljeni, kateri greče
bez drn in stru z goljužno samostojno
kmeti stranko.

t Uspehe naših poslancev si la-
stijo samostojneži. Citateljem „Gospo-
darja“ so še gotovo v živem spominu
zahteve naših poslancev: o upetiavi
davčnih knjizic (tozadevno je interpe-
liral vlado poslanec dr. Hohnjec),
glede pomanjkanja tobaka za pipe sta
zahtevala poslanca Roškar in Pišak,
da se odpravi ta nedostatek. Za skraj-
šanje vojaške službe naših kmetijskih
fantov pa se je boril naš celotni Jugo-
slovanski klub. Naenkrat pa je priše-
pal za našimi poslanci 3. samostojni
Urek in vložil na vlado interpelacija
za uvedbo davčnih knjizic, da se od-
pravi pomanjkanje tobaka po deželi in
skrajša službeni rok za kmetijske fan-
te. Seve, g. Urek razglasa sedaj v
„Kmet. listu“, da je on vse to dosegel
kar so že davno izposlovali naši po-
slanci. Urekovo zavzemanje za kmet-
ske koristi je navadna laž in latvina
zaslug ter delo poslancev Jugoslovans-
kega kluba.

t Samostojni poslanci in Turki se
poinijo žepi. Od Pašičeve centralisti-
čne ustave imajo največ profita samo-
stojneži in Turki. Pašičevi vladi je
naiveč na tem, da spravi za visoko
ceno pod centralistični klubok ustave.
Vladna večina je presneto nezadna in
tega dejstva se zavedajo tudi samostoj-
ni in Turki, ki se vedno vrtijo okrog
Pašiča in mu pretijo z izstopom iz
vlade, ako ne ugodi njihovim nenasi-
ljivim zahtevam. Vlada že izplačuje
Turkom one milijone, ki jih je obljub-
ljala kot odkupnino za turško velepo-
sest, samostojni poslanci pa dobivajo
izvoznice vseh vrst, samo da ne za-
puste Pašiča v odločilnem trenutku,
ko se bo vršilo glasovanje za sprejem
ustave. Pašičeve barantije s Turki in
samostojneži se vršijo in izplačujejo
na račun davkoplačevalcev.

t Samostojna lumparija. Libera-
lec in sedanji „samostojni“ trgovec
Jarnovič ima v Dramljar pri Celju
vinograd, katerega je država popraj
imela v najemu. Ker je sedaj samo-
stojna kmet. stranka v vladi, bi Jar-
novič ta vinograd rad prodal državi
za visoko ceno, ker upa, da bi mu
minister Pucej pri tem pomagala. Ker
je pa vinograd malo vreden in da bi
bila kupelja bolj sigurna, je Jarnovič
pisal nekemu drž. vinarškemu ravnat-
elju, da je v tej zadevi že govoril z
nar. poslancem Drolenikom, ki mu je
obljubil, da bo sedaj s pomočjo mini-
stra Pucija že slo. Jasno je kot beti
dan, da hoče ta slabostna družba o-
pehariti državo (davkoplačevalce, op-
ured.) za težke stotisočake. V dosegu
svojih namenov se jim zdi doba Puc-
ljevega ministrovanja najbolj primer-
na. Kakor znano, je svojebasno šta-
jerski deželni odbor tudi kupoval in
urejeval takozvane šolske ali potoval-
ne vinograde, ki se pa nikjer niso ob-
nesli. Cemu naj bi država nakupila
Jarnovičev vinograd? Morde radi te-
ga, ker bi se ga rad iznebil? Zares
„čedne“ stvari se odigravajo za samo-
stojnimi zastori!

t Samostojnim se odpirajo oči. Sa-
mostojni poslanci Urek, Drolenik, Mr-
molja in dohtar Vošnjak v Beogradu
zahtevajo centralizem in tako izdajajo
slovensko ljudstvo. Njihovi dosedajni
pristaši v domovini pa obsojajo cen-
tralizem in se v sejah občinskih odho-
rov izjavljajo za avtonomijo nedeljene
Slovenije, kakor jo ima v svojem pro-
gramu Slov. ljudska stranka. Tako sta
izjavo za avtonomijo v občini Golobin-
ek (sodni okraj Sevnica) podpisala i
dva samostojneža, v občini St. Vid n.
Valdekom je podpisalo to izjavo 7 od-
bornikov, ki so bili izvoljeni na pro-
gramu Samostojna, pa zdaj svojo ve-
liko zmeto obžalujejo; v občini Razbor
pri Slovenjgradu pa 4 samostojni.
Pozdravljeni novi sobojevniki za av-
tonomijo! S tem, da ste se izjavili za
avtonomijo nedeljene Slovenije, ste ne
lahi biti člani Samostojne, ki zahteva
za Slovence sužnjost in tlačanstvo, —
razbitost in razkosnost.

t Liberalni učitelji, ki se prelo-
vijo v samostojneže. Kada slede na-
vadno spomladi svojo zlasno kožo.
Pri liberalnih učiteljih pa opazamo,
da stlačijo svojo prvotno politično ka-
žo in se za silo, da skrtljejo svojo sra-
moto, ogrnejo-s „samostojno“ halc.